

Ostanek diktature

Na drugih mestih v tej, kakor že v mnogih prejšnjih številkah »Novega lista« se moramo ukvarjati z novim razlaščenjem slovenske zemlje v tržaški okolici in z novim poskusom konzorcija za naftovod, da bi si pri tem prisvojil zemljo naših kmetov po smešni ceni. Šele pred kratkim se je samo z vztrajnim in dolgim bojem vseh tukajšnjih slovenskih sil ob podpori drugih socialno čutečih skupin in organov posrečilo rešiti zemljo vrtnarjev na Rocolu. Enak postopek razlastitve, naperjen proti slovenskim kmetovcem in proti ozemlju slovenske manjšine, pa je, kot znano, v teku tudi v okolici Gorice, o čemer smo v našem listu tudi morali že veliko pisati.

Pribiti moramo, da gre pri teh procesih prisilnega razlaščenja po diktiranih mnogo preizkušanih cenah oziroma odškodninah za izrazito nesocialne ukrepe, ki so v sramoto demokraciji, ki hoče biti napredna in socialna. Take ukrepe proti vse prej kot bogatim kmetovcem in vrtnarjem bi pričakovali kvečjemu v kaki nesocialni, totalitarni državi, kjer štejejo samo interesi monopolnih kapitalističnih skupin, ne pa v državi, kjer so na vladi stranke, ki trdijo, da se bore za demokracijo socialnega značaja.

Prisilne razlastitve v škodo dolinskih kmetov in vedno novi poskusi krčenja slovenskega narodnega ozemlja predstavljajo v današnji Evropi, ki hoče biti Evropa demokracije in pravnega reda, očitne ostanke diktature. Medtem ko priznava svet tudi črnskim in drugim primitivnim ljudstvom v Afriki in Aziji pravico do neodvisnosti in samoodločbe, kar je popolnoma pravilno, pa se dogajajo sredi Evrope dejanja surove krivičnosti nasproti narodu, ki spada že nad tisoč let k evropski kulturni družini. Danes ne sme biti več dvoma, da ima vsak narod ne glede na državne meje pravico do ohranitve lastnega narodnega ozemlja in da je treba kar najbolj varovati produktivno zemljo v bližini mest, kakor tudi ne bi smelo biti več dvoma, da bi morali biti socialno šibki zaščiteni po državi pred ekonomsko mogočnimi, kakor v primeru poskusa razlastitve zemlje dolinskih poljedelcev po mogočnem konzorciju mednarodnega naftovoda. O teh načelih nacionalne in socialne pravičnosti danes ne bi smelo biti več debate, zlasti ne v Italiji sredinske levice. Če se pa take krivice še dogajajo, je to znak, da imajo interesi mogočnikov še vedno prednost pred interesi šibkih.

Pojav nesmiselnega nacionalističnega šovinizma in diktatorske miselnosti je tudi v tem, da na napisnih tablah pred vhodom v naše vasi v tržaški okolici še vedno ne smejo biti zapisana tudi njihova slovenska imena, ki so edina pristna. In to imena vasi, kjer je ogromna večina prebivalstva slovenska. Kje je tu pravica? Kje je tu demokracija?

BEN BELLOV PADEC

Kot bomba je odjeknila v soboto popoldne v svetu novica, da je bil v Alžiru odstavljen diktator Ahmed Ben Bella, predsednik alžirske republike od konca osvobodilne vojne do danes. Vrgli so ga z bliskovito izpeljano vojaško zaroto, ki jo je vodil polkovnik Boumedienne, poveljnik alžirske vojske. Ta je veljal doslej za enega najožjih Ben Bellovih sodelavcev in za njegovega pristaša v alžirskih notranjih homatijah. Zarotniki so ga aretirali v noči od petka na soboto, med 3. in 4. uro zjutraj, ko je Ben Bella trdno spal v svoji vili »Joly« v mestni četrti Hydra. Očitno ni prav nič slutil, kaj se pripravlja proti njemu. Zdaj je baje zaprt v neki vojašnici blizu Alžira. Kot poročajo, je bil »puč« popolnoma nekrvav. Uradna sporočila iz Alžira trdijo, da bo ostala alžirska zunanja politika nespremenjena.

NIČ NI SLUTIL

Ben Bella je šel tisto noč pozno spat. Tisti dan je ves dan pripravljaval sestanek političnega urada Fronte nacionalne osvoboditve, edine politične organizacije v Alžiriji, ki bi bil moral biti naslednji dopoldan. Isti popoldan je tudi zdiktiral članek za list »Alger-Ce Soir«, v katerem je utemeljil pomilostitev političnih nasprotnikov svojega režima, Ferhata Abbasa in Abderrahmana Faresa, in pa svoj sporazum z Zvezo socialističnih sil, opozicijsko skupino, ki je imela svoje oporišče v Kabiliji in ki je začela lani proti njemu pravo gverilsko vojno. Nekateri domnevajo, da je prav to povzročilo njegov padec, ker nepopustljivi tipi v njegovi skupini niso pristali na tak sporazum in na pomilostitev Ferhata Abbasa. Taka »nepopustljivca« sta baje zlasti Boumedienne in zunanji minister Bouteflika. To bi pomenilo, da so vrgli Ben Bello samo iz notranjepolitičnih razlogov. Vendar pa so v mednarodnih diplomatskih krogih nekateri mnenja, da gre pri vsem tem tudi za odraz napetosti med Sovjeti in Kitajci. Ben Bella je bil baje po mnenju Rusov preveč »filokitajski«. Kot znano, je bil Ču En Lai šele nedavno na obisku v Alžiriji. 29. junija bi se morala začeti v Alžiru konferenca afriško-azijskih držav, iz katere so hoteli na kitajski pritisk izljučiti Sovjetsko zvezo, češ da ni »azijska država«. Neglede na »puč« se bo konferenca vseeno vršila, kot je naznanil kmalu po »puču« zunanji minister Bouteflika. Vendar si je lahko predstavljati zadrego tistih, ki naj bi se udeležili te konference, kajti Ben Bella je bil poleg Nasserja eden izmed najstrastnejših ideologov tretjega sveta med Arabci in najvnetejši pobornik »boja proti ostanom kolonializma« v Afriki. Nudil je aktivno podporo raznim

prevratnim in revolucionarnim gibanjem v Afriki, n. pr. v Kongu in voditelji kongovskih upornikov so bili že ponovno njegovi gostje.

OBTOŽBE PROTI BEN BELLI

Tako Rusi kot Kitajci pa so pokazali ob njegovem padcu dozdevno neprizadetost, kakor da je to samo notranjepolitična zadeva, in so dajali tudi take izjave, čeprav je jasno, da jim to ni moglo biti vseeno in da bo Ben Bellov padec nujno vplival tudi na alžirsko zunanjo politiko. Nova alžirska vlada, v kateri so ostali povečini isti ljudje, ki so bili že v Ben Bellovi vladi, je sporočila tudi zahodnim vladam, da ostanejo v veljavi vse prejšnje pogodbe in da ne bo nikakih sprememb v alžirski politiki do Zahoda, ki pa je bila precej hladna. To je važno zlasti za Francijo, ki ima z Alžirijo celo vrsto pogodb, ki urejajo njuno medsebojno razmerje.

Novi državni poglavar Alžirije, vodja zarote Boumedienne, je prebral v petek pozno dopoldne preko alžirskega radia izjavo Revolucionarnega sveta, v kateri je ostro in strastno obtožil Ben Bello, da je »pahnil državo v kaos intrig, da je skušal eliminirati vodilne ljudi revolucije, pohlepa po oblasti, demagogije, anarhije, laži, groženj, izsiljevanja, kršenja svoboščin in osebne diktature«. To so splošne obsojbe, ki jih naprtijo vsakemu padlemu diktatorju in to največkrat tisti, ki so ves čas zvesto sodelovali z njim, kar se lahko reče tudi o Boumediennu. Ta je hkrati v izjavi zagotovil, da imajo on in njegovi sozarotniki le ta namen, da pripomorejo do zmage »zatiranim pravicam«. »Tiraniji in korupciji bosta sledili poštenost in revolucionarna svoboda«. je zagotovil. Kmalu se bo videlo, če je mislil resno s svojim zagotovitvijo — v kolikor je to sploh odvisno od njega.

Pri trezni presoji se zdi, da je del njegovih obtožb proti Ben Belli, ne glede na strastni ton in pretiravanje, sicer upravičen, ker je Ben Bella v Alžiriji res uvedel nekako osebno diktaturo in avtoritativen enostrankarski režim, ki ni bil ravno natančen v spoštovanju demokratičnih in človeških pravic posameznikov. To je upravičeval s specifičnimi potrebami alžirskega naroda in razmer, ki da ne prenesejo večstrankarskega sistema in prave demokracije.

NJEGOVA GLAVNA NAPAKA

Toda ravno v tem je bila nedvomno njegova glavna napaka. S tem, da je odklonil demokratični red, je zavrl naravni politični razvoj v državi in povzročil, da so stopile na mesto strank z javnim pro-

(Nadaljevanje na 2. strani)

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 27. junija 1965, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Poslušali boste... Od nedelje do nedelje na našem valu; 11.00 Vokalni kvartet iz Trsta, vodi Ubald Vrabec; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Triki«. Mladinska radijska igra, napisal Aleksander Marodič; 12.00 Nabožne pesmi; 12.15 Vera in naš čas; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... Odmevi tedna v naši deželi. Urednika: Mitja Volčič in Dušan Černe; 15.00 Pojeta: Dalida in Bobby Solo; 15.30 »Nova gospoda«. Veseloigra v treh dejanjih, napisal Giacinto Gallina, prevedla Marija Kacin. Igra Radijski oder, režira Jože Peterlin; 18.30 Kino, včeraj in danes; 19.00 Sonate 18. stoletja: Domenico Scarlatti; 20.30 Iz slovenske folklore: Niko Kuret; »Pratika za prvo polovico julija«; 21.00 Vabilo na ples.

♦ PONEDELJEK, 28. junija 1965, ob: 11.45 Novi pevci; 12.15 Niko Kuret; »Pratika za prvo polovico julija«; 17.20 Širimo obzorja: »Wilhelm Röntgen«. Napisala Mara Kalan; 18.00 Ne vse, toda o vsem — radijska poljudna enciklopedija; 18.30 Koncertisti naše dežele; 21.00 Richard Strauss: »Ariadna na Naksu«, opera v enem dejanju s predigro.

♦ TOREK, 29. junija 1965, ob: 8.30 Slovenske zbrovske skladbe; 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 S koncerta Komornega zbora ljubljanske Radiotelevizije. Ta koncert smo registrirali v Kulturnem domu v Trstu dne 26. aprila 1965; 12.15: Pomenek s poslušavkami; 15.30 »Sentjurjevski provizor«. Drama v treh dejanjih, napisal Stanko Kociper. Režira Jože Peterlin; 18.00 Z zaključne prireditve šolskega leta 1964-65 državnih osnovnih šol s slovenskim učnim jezikom v Trstu; 19.15 Dante Alighieri: »Arturo Cronia in njegova knjiga Dantejev uspeh v srbsko-hrvatski književnosti« - pripravil Martin Jevnikar; 20.30 Kulturni odmevi; 22.00 Slovenske novele 20. stoletja: Bogomir Magajna; »Icarus«; 22.45 Komorna glasba

♦ SREDA, 30. junija 1965, ob: 11.45 Mali ansambli; 12.00 Alessandro Manzoni: Zaročenca (4) »Ponesrečena poroka«. Izvajajo dijaki sl. višjih srednjih šol v Trstu, vodi Jože Peterlin 13.30 Prijetna srečanja, izbor motivov in izvjavcev; 18.00, Ne vse, toda o vsem; 18.30 Iz programske glasbe, pripravil Gojmir Demšar; 19.15 Higiiena in zdravje, pripravil dr. Rafko Doldar; 21.00 Simfonični koncert komornega orkestra »Alessandro Scarlatti« iz Neaplja. V odmoru (približno ob 21.20): Knjižne novosti: Franc Jeza; »Ivan Cankar in evropska literatura« Dušana Pirjevca.

♦ ČETRTEK, 1. julija 1965, ob: 11.45 Italijanski akvarel; 12.15 Brali smo za vas; 17.20 Iz albuma lahke glasbe, pripravila Susy Rim; 18.30 Komorne opere - Giovanni Battista Pergolesi: Izbrani odlomki iz komične opere v treh dejanjih »Zaljubljeni brat«; 19.15 Radijska univerza: Guido Fassò: Naravno pravo: »Sola naravnega prava«; 21.00 »Roke«, radijska drama, napisal Danilo Tello, prevedla Lelja Rehar. Režira Stana Kopitar; 23.00 S 17. festivala sodobne glasbe v Benetkah.

♦ PETEK, 2. julija 1965, ob: 11.45 Neapeljski motivi; 12.15 Pomenek s poslušavkami; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.30 Moderna simfonična glasba; 18.55 Koncertisti naše dežele; 19.15 Salvador De Madariaga: »Kultura, angažiranost in svoboda«; 20.35 Gospodarstvo in delo; 21.00 Koncert operne glasbe. Igra orkester Italijanske Radiotelevizije iz Milana. V odmoru (približno ob 21.30): Znanost in tehnika: Slavko André: »Hladno izgorevanje«.

♦ SOBOTA, 3. julija 1965, ob: 11.45 Ameriški motivi; 12.15 Kulturni odmevi; 15.00 »Volan«. Oddaja za avtomobiliste; 16.00 Zgodbe prve svetovne vojne: Luigi Pirandello: »Berecche e la guerra«; 17.00 Pevski zbori Furlanije-Juljske krajine; 17.20 Chopinove poloneze; 17.30 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše. Pripravila Krasulja Simoniti; 19.15 Družinski obzornik; 19.30 Tržaški motivi; 20.30 Teden v Italiji; 20.45 Zbor »Lojze Bratuž« iz Gorice, vodi Ivan Bolčina; 21.00 Alessandro Manzoni: Zaročenca: (5) »Redovnica iz Monze«. Izvajajo dijaki slovenskih višjih srednjih šol. 21.45 Vabilo na ples.

TEDENSKI KOLEDARČEK

27. junija, nedelja: Ema, Ladislav
28. junija, ponedeljek: Zorana, Irenej
29. junija, torek: Peter in Pavel
30. junija, sreda: Emilija, Milica
1. julija, četrtek: Bogoslav, Teobald
2. julija, petek: Marija, Oton
3. julija, sobota: Nada, Hiacint

Gospodarska preureditev v Jugoslaviji

Centralni komite Zveze komunistov Jugoslavije je odobril nameravano reformo jugoslovanskega gospodarstva in razvrednotenje dinarja na kurz 1200 dinarjev za en ameriški dolar. Dosedanji uradni kurz je znašal 750 dinarjev za en dolar.

Najnujnejši razlog, ki je zahteval hitro in odločno reformo jugoslovanskega gospodarstva, je gotovo pojav inflacije. Cene so se v zadnjem letu v Jugoslaviji dvigale vsaj trikrat hitreje kakor v zahodnih državah, ki so za Jugoslavijo na vrhnem delu lestvice o dviganju cen, in celo približno desetkrat hitreje, kakor v državah, ki so v drugi polovici te lestvice. Mednarodne statistike kažejo, da so se cene na debelo dvignile v Jugoslaviji od marca lanskega leta do marca letošnjega leta za 13,7 odstotkov, medtem ko so se dvignile na Švedskem za 4,9%, v Italiji pa za 1,1% in v Združenih državah za 0,9%.

Potrošne cene pa so naraščale še vse hitreje. Od marca 1964 do marca 1965 so narasle za 23,5%.

Reforma jugoslovanskega gospodarskega sistema, katero bo v kratkem sprejel tudi zvezni parlament, so napravile globok vtis na jugoslovansko javno mnenje in predvsem na delavce. V sindikalnih krogih povzročajo hudo zmedenost. O tem neugodju, ki se pojavlja med delavci in drugimi delovnimi ljudmi, je spregovoril tudi predsednik jugoslovanskih sindikatov Svetozar Vukmanovič-Tempo, eden najuglednejših

Ben Bellov padeč

(Nadaljevanje s 1. strani)

gramom in z demokratičnimi političnimi metodami razne klike, ki rovarijo naskrivaj in katerih edino upanje je, da pridejo na oblast z zaroto. Lahko se reče, da je postal Ben Bella žrtev svojih lastnih napak in zmot ter oblastiteljnosti.

S tem pa ni rečeno, da bo to, kar bo sledilo, kaj boljšo, če se zarotniki v resnici ne bodo odločili, da pripomorejo do zmage »zatiranim pravicam«. Prve napovedi o politiki Boumediennovega režima pa dajejo že dvomiti o tem. Verjetno je bila to le prva izmed zarot, ki si bodo sledile, kaiti neglede na tiste, ki imajo o demokratičnih svoboščinah nekoliko bolj izčiščene pojme kot Boumedienne (in med take bi lahko prišteli Ferhata Abbasa in njegove prijatelje, katerih pomilostitev pa so, kot rečeno, ravno zarotniki zamerili Ben Belli), smo lahko prepričani, da ima tudi Ben Bella med Alžirci ogromno pristašev, katere je znal s svojo samozavestno in dinamično osebnostjo, pa tudi s svojim nekoliko demagoškim nastopom potegniti za seboj. Ti tudi gotovo ne bodo držali križem rok in bodo storili vse, kar bodo mogli, da novi oblastniki ne bodo mogli izpolniti svoje grožnje, da bi obsodili bivšega voditelja »zaradi veleizdaje« in drugih takih težkih obtožb.

Poročila, ki prihajajo iz Alžirije zadnje dni, že govore o vedno ostrejših demonstracijah in nemirih v alžirskih mestih.

Izdajatelj: »Novi list« d. z. o. z. • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« — Trst, ulica Sv. Frančiška 20 — telefon 29-477

predstavnikov jugoslovanskega komunizma. Zavrnil je obtožbe, češ da je pripisati glavno odgovornost za hudo gospodarsko krizo, ki je nastala v Jugoslaviji, predvsem delavcem samim, ker da so s svojimi organi delavskega samoupravljanja pretirano dvigali plače.

Počastitev žrtev v rižarni

»Škedenjsko kulturno društvo« je preteklo nedeljo opoldne počastilo žrtve, ki so zadnje leto vojne padle za svobodo in domovino v rižarni. Spominske slovesnosti so se udeležili tudi številni predstavniki Slovenske skupnosti. Pred spomenikom sta govorila o trpljenju žrtev pokrajinski svetovalec Saša Rudolf in škedenjski kaplan g. Dušan Jakomin. Svetovalec Rudolf je poudaril, da ves svet slavi letos dvajsetletnico odpora, zmago nad fašizmom in nacizmom, ki sta hotela uničiti človeško svobodo ter izbrisati s sveta posameznike in cele narode. Krvavi davek, ki ga je plačala slovenska manjšina na Tržaškem, Goriškem in drugod v Italiji je bil sila težak, saj se je naš odpor pričel že s samim prihodom fašizma na oblast. Primorski Slovenci zatorej slavimo letos vsaj petinštiridesetletnico odpora.

Križev pot primorskih Slovencev, ki se je začel z nastopom nasilja, je dosegel svoj višek v krematorijskih pečeh v rižarni. Na stotine Slovencev, katerim so se v zaporih pridružili Hrvatje in Italijani, katerih edina krivda je bila, da so sovražili nasilje, je zaključilo svoje življenje v krematorijskih pečeh. Slovenskim in drugim mučnikom iz Maidaneka, Auschwitza, Birkenaua in iz ostalih taborišč smrti so se pridružile še žrtve Rižarne.

G. Jakomin je predočil zadnje strašne trenutke žrtev ter pozval navzoče, naj bodo budni in naj molijo, da se taka grozodejstva ne bodo nikdar več ponovila. Nato je g. Jakomin opravil molitve za mrtve, predstavniki organizacij so pa položili lovorove vence pred spomenik. Ob zaključku je pevski zbor iz Škedenja zapel pretresljivo žalostinko.

SPORAZUM V SANTO DOMINGU?

V Dominikanski republikli so Caamanovi uporniki sprejeli z malenkostnimi popravki predlog Organizacije ameriških držav za rešitev dominikanske krize. Privolili so v ustanovitev začasne vlade in v razpis splošnih parlamentarnih volitev v šestih ali devetih mesecih.

OBISKI

Predsednik Saragat in zunanji minister Fanfani se mudita te dni na obisku na Norveškem. Mimogrede sta se ustavila tudi na Danskem.

Jugoslovanski predsednik Tito pa obiskuje te dni sibirske kraje, nakar bo nadaljeval razgovore s sovjetskimi voditelji.

DVOJICICI ŽE HODITA

Giuseppina in Santina Foglia, siamski dvojčici, ki so ju ločil z operacijo, sta v četrtek popoldne zapustili bolnišnico v Turinu. Zjutraj sta si dajali strašno veliko opravka s kovčkoma in spravljanjem igračk, katere so jim poslali dobri ljudje z vseh strani Italije. Dvojčici bodo zdaj zdravili še v univerzitetni pediatrični kliniki. Njuno stanje se stalno boljša. Zdaj že precej brezskrbno hodita.

Nerešeni problemi naše manjšine

Tržaški občinski svet razpravlja zdaj o letošnjem občinskem proračunu. Razprave so se udeležili številni svetovalci. Vse kaže, da se bo razprava zaključila jutri, v petek. Sledilo bo glasovanje o proračunu.

V razpravo je posegel tudi svetovalec Slovenske skupnosti dr. Teofil Simčič, ki je imel obširen in tehten govor. Dr. Simčič je najprej grajal občinsko upravo, da je v letošnjem proračunu določila za vzdrževanje uslužbencev nič manj kakor osem milijard 550 milijonov lir, to je 691 milijonov več kakor lani. Lahko trdimo — je dejal predstavnik Slovenske skupnosti — da so namenjeni vsi davčni in pristojbinski poviški, ki jih je občinska uprava uvedla, za kritje izdatkov uslužbencev. V tržaški občinski upravi je zaposlenih tri tisoč 550 uslužbencev, to se pravi, da pride na vsakih 95 prebivalcev Trsta po en občinski uslužbenec. Dr. Simčič je spomnil, da je že prejšnja leta toplo priporočal občinskemu odboru, naj omogoči, da bodo odvečni uslužbenci prostovoljno zapustili službena mesta, poenostavi upravni ustroj, bolj smotno zaposli ostale uslužbence ter odpravi vse nadurno delo. Ker je večina odvečnega uradništva bila zaposlena zaradi vojnih dogodkov, bi za te ljudi morala v prvi vrsti poskrbeti vlada. Slednja bi morala vsaj povečati prispevek za kritje proračunskega primanjkljaja, ker sedanji povsem ne zadošča.

Davčni vijak naravnost duši tržaškega davkoplačevalca. V zadnjih letih se je obdavčitev močno povečala. Leta 1956 je

znašala na osebo 13 tisoč lir, lani pa že 23 tisoč 800 lir. Od lani se je pa obdavčitev povečala za nad tri tisoč lir na osebo. Tako so narasle pristojbine za kanalizacijo od 57 na 150 milijonov lir, pristojbine za odnašanje smeti pa od 211 na 422 milijonov lir letno. Družinski davek se je povečal od 921 milijonov na eno milijardo 50 milijonov lir, trošarina pa od dveh milijard 500 milijonov na dve milijardi 900 milijonov lir letno.

Nato je dr. Simčič govoril o kmetijskih vprašanjih, ki spadajo v okvir občine. Med drugim je orisal škodo, ki jo povzročajo tržaški izletniki na poljih in pašnikih, zlasti ob nedeljah poleti in jeseni na Kraški planoti in v Bregu. Predstavnik Slovenske skupnosti je zahteval, naj občinska uprava sprejme učinkovite ukrepe za zaščito pridelkov in pašnikov. Pojasnil je, da poljski čuvaji ne morejo biti povsod navzoči ter da bi bilo zato potrebno, da bi ob praznikih dobili okrepitev. Drugo vprašanje, za katero se je zastopnik Slovenske skupnosti zavzel, je ureditev poljskih poti. Te poti, ki so v zelo slabem stanju, bi morala občina popraviti in urediti tako, da bi postale uporabne.

Dvojezični napisi

Zatem je dr. Simčič prešel k obravnavanju narodnostnih pravic tržaških Slovencev. Ponovno je zahteval, naj občinska uprava poskrbi, da bodo nameščene table z dvojezičnimi napisi v prajih, kjer biva znatno število Slovencev. Nazivi krajev —

je poudaril dr. Simčič — so del stoletne dediščine nekega ljudstva ter je zato povsem naravno, da jih vsako ljudstvo želi ohraniti ter pričakuje, da jih bodo tudi drugi spoštovali. Londonska spomenica o soglasju določa, da morajo biti dvojezični napisi v vseh krajih, kjer živi znatno število Slovencev. Če bo občinska uprava ugodila tej zahtevi, bo odpravila krivico, ki traja že dolga leta in ustvarja nezaupanje med slovenskim prebivalstvom.

Imenovanje ulic in trgov

Nato se je predstavnik Slovenske skupnosti pritožil, da občinska uprava še do danes ni imenovala nobene tržaške ulice ali trga po kakšni osebnosti iz slovenske zgodovine. Slovenska manjšina je bila razočarana, ko je izvedela, da pri zadnjem imenovanju ulic ni bila nobena posvečena kaki slovenski osebnosti. V občinskem svetu je bila že večkrat stavljen podobna zahteva, toda vedno je naletela na gluha ušesa občinskih upraviteljev. Občinska uprava leve sredine bi se ne smela ozirati na kričanje osamljenih političnih mumij preteklosti, kakor so nacionalfašisti in liberalni framašoni. Na podlagi ustave uživa manjšina enake pravice kakor večina. Med te pravice spada tudi imenovanje ulic in trgov po vidnejših kulturnih, političnih in znanstvenih predstavnikih slovenske manjšine. Dolžnost občinskega odbora je bila in je, da imenuje nekaj tržaških ulic po Prešernu, Gregorčiču, Cankarju, Zupančiču, kraškem pes-

(Nadaljevanje na 9. strani)

KDO SEM?

EDVARD KOČBEK

Začenjamo z objavo predavanja, ki ga je imel pisatelj Edvard Kočbek aprila letos v akademskem klubu »Jadrans« v Trstu.

*Nikoli nisem to,
kar mislijo, da sem,
in nikoli nisem tam,
kjer me vidijo oči.
Sovražniki me imajo
za naslednika prestola,
prijatelji so prepričani,
da sem skrivni diakon,
in šaljivci mislijo,
da trohnim v dnevniku
potopljenega brodogaja,
ki je iskalo novo zemljo ...*

To je eden mojih prvih odgovorov na vprašanje, ki ste mi ga postavili in ki naj bi nocoj izčrpneje odgovoril nanj. Pesem govori lakonično kratko in skrivnostno, čeprav jasno. Z menoj vred čutite, da bo moj diskurzivni odgovor tem napornejši in zahtevnejši. Zato menim, da bo moja usoda dobila razvidne obrise, če bom najprej izšel iz svojih temeljev, kakor jih nakazuje kratka avtobiografija.

Doma sem iz tistega dela Slovenskih goric, ki mu pravimo Prlekija. Moj rojstni kraj Sv. Jurij ob Ščavnici je prav središče prleškega trikotja Radgona-Ljutomer-Ptuj; obdan je z vencem baročnih cerkva, Sv. Duh, Sv. Andraž, Sv. Anton, Negova, Kapela, Sv. Križ, Mala Nedelja. Vasi imajo lepa imena Videm, Jamna, Biserjani, Dragotinci, Rožički vrh, Kraljevci, Sovjak, Stara gora. Tod je vodila iz Ptujja rimska cesta proti Blatnemu jezeru,

po njej sta hodila sveta brata Ciril in Metod v Rim in nazaj. Pokrajina je zaključena in mehkega obzorja, skoraj zasanjana, ljudje pa družni in šaljivi, daleč od večjih mest, zato pa blizu Nemcev, Madžarov in Hrvatov. Proti vzhodu odprti nemir je hranil našo domišljijo in bistrost, iz jurjevškega okoliša se je zadnje stoletje izšolalo v Varaždinu in Mariboru nad sto duhovnikov in razumnikov, tu so doma Davorin Trstenjak, Koloman Kvas, Fran Ilašič, moja neposredna soseda sta dr. Anton Korošec in Bratko Kreft. Širša okolica je dala Dajnka in Krempla, Stanka Vraza, Franja Miklošiča, Ksaverja Meška, Janka Šlebingerja in Antona Kovačiča, slikarja Trstenjaka in Košarja, v novejšem času pa Antona Slodnjaka in Stanka Cajnkarja.

Oče je prišel iz gornjega dela Slovenskih goric, njegovi predniki pa s Koroškega, kjer so bili nekoč svobodnjaki, kosezi, ki so ustoličevali koroške vojvode. Dr. Ramovš izvaja priimek Kočbek iz kontaminacije dveh besed Kosezen-Eck, kar je pomenilo naselje svobodnjakov. Oče je bil organist, z materjo sta obdelovala nekaj zemlje, živeli smo v tuji hiši in tolkli revščino. Tega nisem nikoli čutil, oba sta bila vesele čudi in nagnjena iz sebe. Živel sem lepo otroštvo sredi darežljive in vzpodbudne pokrajine, pol vinorodne pol zemljedelske, pastiroval, pomagal pri delu, rastel z odraslimi skozi ponavljajoče se letne čase, doživljal poslednje folklorne šege in elementarne dogodke, od porodov do smrti, od požarov do povodnji in prve

svetovne vojne z begunci iz Galicije in s Kraša. Moja sublimacija se je začela s šolo, postal sem ministrant, zvonar in deklamator, očetu sem bil v pomoč pri cerkvenih opravilih, cerkev mi je bila domača kot rojstna hiša ali hiše sosedov.

Naključje je hotelo, da sem odšel na mariborsko klasično gimnazijo prav takrat, ko je moral oče k vojakom in na fronto. To je bil moj prvi usodni pretres, prelom z otroštvom in domačijo je bil strahoten, odprla se mi je dimenzija tujstva, ki ga vse do danes nisem mogel premagati, poslej sem živel po tujih kuhinjah, prepuščen sam sebi, lačen in preplšen, nasilno dozorel in prisiljen v nezaupljivo razmerje do mesta, učenoosti in nemštva, poln domotožja in nevarnih slutenj. Prvo raznoterje mi je dala manjšiška deklaracija, osvoboditev Maribora, nastajanje nove države, ki je v njej zamigljalo od organizacij in dijaškega vrvenja. Oprijel sem se dijaške zveze, dijaškega orlovstva, počitniškega vagabundstva. Za štiri leta sem moral na novo gimnazijo v Ptuj, ker je očetovim skromnim sredstvom to bolj odgovarjalo, kot petošolec sem že vodil organizacijo in urejeval list, takrat sem naenkrat začutil čarf prave pesmi in doživel nedopovedljivo slast ustvarjanja. Začel sem se razvijati navznoter v posebno samostojnost in slovesnost. Sedmi in osmi razred sem končal znova v Mariboru, postal sem urednik »Stražnih ognjev«, ki so dve leti zatem postali tiskana priloga »Kriča na gori«. Tik pred maturo mi je »Socialna misel« tiskala prvo izpoved.

(Dalje)

Tržaškega

NAD 1000 RAZSTAVLJALCEV NA TRŽAŠKEM VELESEJMU

V ponedeljek dopoldne so odprli XVII. tržaški velesejem, ki je letos dosegel izredno udeležbo razstavljalcev. To je pozitivno znamenje, zlasti če upoštevamo, da so v prejšnjih letih prijave prispele v začetku leta, letos pa so se zaradi negotovega gospodarskega položaja zakasnila. Vendar pa so v zadnjih mesecih dosegle in presegle raven leta 1964. Predsednik velesejma Sutora, ki je priredil posebno tiskovno konferenco skupaj z ravnateljem velesejma dr. Chiaruttinijem, je dejal, da je bilo lani 1.057 udeležencev, od teh je bilo 600 Italijanov in 457 tujcev. Letos pa razstavlja 1.102 udeležencev, od teh 606 domačih in 496 tujcev. Lahko se torej reče, da kažejo podjetniki dosti volje in zaupanja, da bo premagana gospodarska kriza.

Velesejma se udeležuje 23 držav, od teh 9 uradno. Te so: Avstrija, Jugoslavija, Zahodna Nemčija, Češkoslovaška, Poljska, Madžarska, Holandija, Kamerun in Tanzanija. Njihova udeležba odgovarja tržaški gospodarski politiki, hoče po eni strani ustreči tradicionalni klienteli Srednje Evrope, ki gravitira na tržaški pristan, po drugi strani pa priteguje afriške države, ki so v zadnjem času dosegle neodvisnost. Prav v tej zadnji smeri si je tržaški velesejem prizadeval že pretekla leta s sodelovanjem Trgovinske zbornice.

Letos bo v času velesejma več sestankov med strokovnjaki in delegati sedmih afriških držav. Na teh sestankih bodo preučevali možnosti za povečanje trgovinskega prometa. Kar zadeva domačo udeležbo, ima kot vedno velik pomen udeležba podjetij z državno udeležbo. Praktično so vsa podjetja skupine IRI prisotna na velesejmu in so še kvalitativno izboljšala svoje tradicionalne razstave, tako: Finmeccanica (Ansaldo San Giorgio, Officine meccaniche triestine, Termomeccanica); Finsider (Italsider in podjetje Dalmine); Fincantieri (CRDA s podjetji v Trstu in Tržiču), Finmare (družbe Italia, Lloyd Triestino, Adriatica in Tirrenia). Isto lahko rečemo za vso ostalo veliko državno industrijo, prav tako pa za srednje in malo, kar je še posebno dobro znamenje. Posebnega pomena je letos tudi dejstvo, da se prvič udeležujejo velesejma vse italijanske avtonomne dežele s posebnim statutom.

Prvi dan velesejma, ponedeljek je bil »dan Zahodne Nemčije«, torek pa »dan Jugoslavije«. Ob tej priložnosti je prispel v Trst tudi jugoslovanski veleposlanik v Rimu Ivo Vejvoda, zvečer pa je bil sprejem na jugoslovanskem konzulatu.

SLOVENSKA IZNAJDBA NA VELESEJMU

Na letošnjem tržaškem velesejmu razstavlja tudi slovenski obrtnik iz Ljubljane Lojze Žitnik, ki po svoji lastni iznajdbi izdeluje kemično žepno čistilo »Nikal«, za katero je veliko zanimanja. To čistilo namreč prepreči na oblekah menjavo strukture tkanin zaradi madežev ter jih takoj očisti, preden preidejo globoko v tkanino.

G. Žitnik razstavlja v jugoslovanskem paviljonu skupaj s slovenskim izvoznim podjetjem »Kemia-Impex«.

NAFTOVOD IN NAŠA ZEMLJA

Predstavniki Slovenske skupnosti so tudi v teh dneh nadaljevali s svojimi intervencijami v vprašanjih, ki zadevajo koristi naših zemljiških lastnikov, ki bodo prizadeti pri gradnji naftovodnih naprav.

Dosedanja prizadevanja so imela že delen uspeh, ker so pristojni organi za gradnjo naftovoda pokazali pripravljenost podvojiti odškodnino za razlašena zemljišča v dolinski občini. Namesto dosedanjih 500 milijonov bi dali eno milijardo lir. Predstavniki Slovenske skupnosti pa nadaljujejo s prizadevanji, da bi se odškodnina še povečala, tako da bi res odgovaljala škodi, ki jo bodo utrpeli naši ljudje.

POKRAJINSKI SVET

Na seji pokrajinskega sveta dne 22. t. m. je bilo preučenih več važnih sklepov, ki zanimajo tudi slovensko javnost. Po predsedniškem poročilu je odbornik za javna dela Viginij odgovoril na interpelacijo svetovalca Slov. skupnosti Saša Rudolfa o razlaševanju zemlje za naftovod, ki bo povečal Trst z Bavarsko. Odbornik je sporočil, da se je pozanimal pri pristaniški upravi, ki v imenu družbe SIOT razlašča zemljišča. Pristaniška uprava je po zagotovitvi odbornika pripravljena sprejeti prizadete posameznike, da se z njimi razgovori o višini odkupnih cen. Isto vprašanje pa bo tudi preučila pokrajinska svetovalska komisija za kmetijstvo.

Svetovalec Slov. skupnosti je nato pripomnil, da je cena, ki jo je postavila Pristaniška uprava za zemljišča v višini 490 lir za kvadratni meter, vsekakor prenizka, kajti mnogi prizadeti bodo z zemljiščem izgubili možnost eksistence in se bodo morali prilagoditi drugim poklicem. Poleg tega se zemljišča nahajajo v bližini mesta in je prav zaradi tega njihova cena višja. Nadalje dokazuje dosedanja praksa, da Pristaniška družba običajno vedno nudi zelo nizke cene, ki jih sodišče po obravnavah — v vseh dosedanjih primerih — poveča.

V nadaljevanju seje pokrajinskega sveta so svetovalci izvolili predstavnike pokrajine v strokovne komisije. Na predlog svetovalca Slov. skupnosti je bil imenovan poleg Lucijana Volka in odbornika Viginija tudi Alojz Križmančič, podpredsednik zavarovalnice za govejo živino v Bazovici.

Pokrajinski svet je nadalje odobril predlog odbora, da se najame posojilo v znesku 150 milijonov za izboljšanje pokrajinskih cest, ki vodijo v Šempolaj, Mačkovlje in Sv. Barbaro. Za te ceste bo prispevala država še nadaljnjih 350 milijonov lir. Pokrajinska uprava bo najela tudi posojilo 38 milijonov, s katerimi bo nabavila štiri nove stroje za svoj laboratorij za higieno in profilakso.

PIERACCINI PRIDE V TRST

Minister za proračun Pieraccini bo prispel v kratkem sam v Trst, da bo tu preučil tržaške gospodarske probleme in odnose med programom za deželni razvoj ter vsedržavnim razvojnim načrtom. To je minister sam naznanil v razgovoru z neko tržaško delegacijo v Rimu.

24. t. m. se je začel v Spoletu »Festival dveh svetov«.

Nabrežina:

RAZSTAVA IN POKUSNJA KRAJEVNIH VIN

V soboto bodo na trgu v Nabrežini odprli IV. razstavo in pokušnjo krajevnih vin. Svoje pridelke bo razstavilo 20 vinogradnikov iz devinsko-nabrežinske občine. Danes objavljamo spored vseh prireditvev, ki bodo spremljale letošnjo razstavo:

SOBOTA, 26. JUNIJA 1965

ob 18. uri: slovesna otvoritev
ob 20.30: koncert pevskih zborov »G. Verdi« iz Ronk in »Gallus« iz Trsta
ob 24. uri: zaključek

NEDELJA, 27. JUNIJA 1965

ob 9. uri: ponovna otvoritev
ob 11. uri: koncert godbe na pihala »E. Toti« iz Trsta
ob 17. uri: nogometna tekma »Poročeni - neporočeni«
ob 19.30: glasbeni varieté »moja dežela - ves svet«, prireja P. D. »I. Gruden« iz Nabrežine
ob 24. uri: zaključek.

PONEDELJEK, 28. JUNIJA 1965

ob 9. uri: ponovna otvoritev
ob 20.30: koncert godbe na pihala iz Nabrežine
ob 24. uri: zaključek.

TOREK, 29. JUNIJA 1965

ob 9. uri: ponovna otvoritev
ob 11. uri: koncert godbe »E. Toti« iz Trsta
ob 17. uri: Nogometna tekma: »Nova Gorica - Rezentanca Krasa«
ob 20.30: Tombola
ob 21.30: koncert lahke glasbe
ob 24. uri: konec razstave.

Beneška Slovenija

Rajbelj:

OBSTOJ RUDNIKA

Kako bo v prihodnje z rajbeljskim rudnikom, je še vedno kljub zagotovitvi neznan. Trbiški mestni svet je izrazil na eni svojih zadnjih sej veliko zaskrbljenost v tem pogledu. Od deželnega odbornika za industrijo in trgovino je prejel tudi pomirljive izjave, češ da so vse razburljive vesti o rudniku neosnovane. Podjetje bo prešlo v deželne roke in tudi žgalnice za predelavo rude bodo ostale v deželi.

Rudniško delavstvo pa je še vedno v skrbih za usodo podjetja in seveda tudi za svoj zaslužek. Sindikati so sklicali poseben sestanek rudarjev, na katerem so sprejeli več sklepov za bodoči obstoj rudnika. Nezadovoljni so, ker polaga uprava premalo skrbi na raziskovalna dela in obstaja nevarnost, da se bodo sedanje rudne žile izčrpale.

Kodermaci:

STARE KORENINE

Ze od starega pravijo, da je po naših krajih prav dober zrak, če hočeš čakati visoko starost. Vasi v Idrijski dolini so menda prve med njimi.

V Kodermacih je ta mesec obhajal visok rojstni dan naš vaščan Lojze Selenič. Učakal je 93 let, pa mu jih ne bi prisodil, če bi videli, kako še dela na njivi. Še v družbo rad zaide tu pa tam in se rad povese s starimi prijatelji. Sam pravi, da ga delo pomlajuje. Ob jubileju se je zbrala okrog njega, ki je najstarejši mož vse doline, velika družba in še župan.

V spodnjem koncu doline, v Ibani, so pa imeli zlato poroko pri Bernardovih. Oče Valentin ima 75 let, njegova žena Ema pa 71. Vsem tem trdnim koreninam priželjijo znanci in sosede še dosti srečnih let.

Prejeli smo v objavo:

SLOVENSKI JAVNOSTI V PREMISLEK

Kakor znano, so bili na zadnjih občinskih volitvah v Gorici izvoljeni na listi SDZ sledeči svetovalci:

Dr. Avgust Sfiligoj z 551 preferenčnimi glasovi, dr. Andrej Bratuž s 464 preferenčnimi glasovi in dr. Stanislav Bratina s 452.

Že na prvi pogled je razvidno, da so pri teh volitvah, bolj kot pri vseh drugih v preteklosti, odločali preferenčni glasovi. Vprašujemo se danes: Ali smo demokratični Slovenci v Gorici zares lahko zadovoljni s tem izidom? Ali res nimamo v naši sredi bolj sposobnih oseb, ki bi nas predstavljale v najvišjem forumu goriške občine? Ne mislimo žaliti nobenega; resnica pa je, da ni vsak za vse. Radi bi videli izvoljene resnično reprezentativne osebnosti, ki bi uživale ugled prav toliko s strani slovenske, kakor tudi italijanske javnosti.

Vodstvo Slovenske Demokratične Zveze pa je svojo uradno propagando vodilo na tak način, da je bila izključena vsaka možnost, da bi bil izvoljen kdo drugi, razen tistih, ki jih je vodstvo samo določilo za to.

Ali ni to nezaupnica ostalim kandidatom na listi? Ali je to zares v interesu naše demokratske skupnosti? Ali naj se čudimo, da mnoge odlične osebnosti, katerim nihče ne oспорava ne krščanstva ne demokratičnosti, odločno odklanjajo, da se njihova imena stavijo na listo, na kateri bi morala služiti le kot vaba za glasove, ne pa kot resnična politična alternativa?

In slednjič menimo, da bi se znatna moč naših verskih organizacij morala uporabljati pri volitvah samo za obrambo temeljnih vrednot (vere in narodnosti), ne pa v korist določenih osebnih interesov.

Skupina slovenskih volivcev

GORISKI OBCINSKI SVET

Glavna volilna komisija je že objavila imena novoizvoljenih občinskih svetovalcev. Krščanska demokracija jih ima 18. Na prvem mestu je bivši poslanec Martina, ki je prejel 13.549 glasov. Kandidirajo ga tudi za župana, čeprav je na vidiku za to mesto tudi Cian, ki je prvi za Martino. Socialni demokrati so dobili 6 svetovavcev. Njim so se pridružili tudi republikanci, ki pa niso uspeli s svojima dvema kandidatom. Sledijo liberalci s štirimi svetovavci, misini s tremi, socialisti s tremi, slovenska lista s tremi in komunisti s tremi svetovavci.

Od 40 svetovavcev bo sedelo v mestnem svetu pet Slovencev, ker se računa, da bo na komunistični listi odstopil Bergomas, ki je izvoljen tudi za pokrajino. Na njegovo mesto bo bržkone prišel Miladin Černe.

V svetu bodo baje sestavili večino demokrati s socialnimi demokrati in socialisti, ki bodo razpolagali z večino 27 glasov.

ZRTVAM V SPOMIN

V nedeljo zvečer so se zbrali slovenski verniki v cerkvi na Travniku k slovesni zaдушnici za vse padle in žrtve iz obeh svetovnih vojn. Ob navzočnosti goriškega nadškofa in slovenskih duhovnikov iz goriške okolice je maševal škofijski kancler msgr. Klinec. Imel je tudi globoko zasnovan govor o slovenskih žrtvah, na katerikoli strani so se borili, in o potrebi, da se v krščanskem duhu združimo vsi v molitvi zanje. S kora je mogočno in pretresljivo zadonel »Dies irae«, nakar je nadškof opravil pri katefalku molitve za rajne. Cerkev je bila polna vernikov,

Števerjan:

VINSKA RASZTAVA

Od 17. do 21. junija se je vršila na Bukovju poletna veselica z razstavo poljedelskih strojev in domačih vin. Kljub nagajaju vremenu je privabila dosti ljudi. Gospodarji, pa tudi drugi vinski poznavci, so se zanimali predvsem za razstavo domačega vinskega pridelka.

Posebna komisija je preizkušala in presodila, katera izmed razstavljenih vrst je najbolj okusna. Obrnili smo se na predsednika ocenjevalne komisije inženirja Josipa Rustjo, priznanega vinskega strokovnjaka, z nekaterimi vprašanji. Prvo je bilo: »Kateri vinogradniki so prejeli odlikovanja ali priznanja?«

»Lahko bi povedal imena nagrajencev, a je še prezgodaj, ker bo izid tekmovanja objavljen šele v nedeljo 27. t. m. ob 11. uri v občinski dvorani. Smem pa povedati, da je bila prva nagrada priznana eni vrsti tokajca; druga zopet eni vrsti tokajca; tretja enemu belemu pinotu in ena za merlot.«

»Kako pa sodite, gospod inženir, okakosti letošnjih vin?«

»Kar se tiče dobrote vin, bi lahko rekel, da so bila vsa razstavljena vina res prvovrstna in da nima takega pridelka nobena druga pokrajina v Italiji, pa tudi malokateara v srednji Evropi.«

»Kakšno pa je vaše mnenje o potrebi in koristi takih razstav krajevnih vin?«

»Letos sem sodeloval že tretjič pri taki razstavi v Števerjanu. Prepričan sem, da so podobne kmetijske in vinske razstave pri nas zelo potrebne. Vsako leto se razstavlja boljše pripravljena in opremljena vina. Zahvalo sem dolžan tudi ostalim članom komisije, posebno g. Bužinelu iz Krmina in g. Gradniku iz Plešiva. Ta je dobil za svoja vina že vrsto priznanj in odlikovanj še na bolj odgovornih razstavah kot je bila ta. Najlepša hvala tudi g. Perinu in g. Koršiču za tajniško delo. Priznanje pa gre seveda tudi domačim organizatorjem, ki so se požrtvovalno trudili za lep uspeh.«

DOBERDOB

Zamisel, da bo postal Doberdob v dolednem času veliko industrijsko središče, dobiva vedno bolj stvarne oblike. Pred nekaj dnevi se je mudil v Trstu predsednik Italijanske družbe za teoretično fiziko profesor Bernardini, ki je imel predavanje na sestanku znanstvenikov za jedrsko fiziko. Ob koncu predavanja je tudi povedal, da je imel sestanke s profesorjem Silvershoonom v Ženevi, ki proučuje geološko sestavo tal, primerno za postavitev velikih naprav za proizvodnjo jedrske energije. Oba znanstvenika sta dognala, da je svet na doberdobski planoti izredno primeren za ta namen. Ni izpostavljen zemeljskim potresom, poleg te prednosti se pa v bližini nahaja še obilica vode in električne energije. Protosincrottron bi torej našel v Doberdobu najprimernejši kraj.

Če se bo zamisel uresničila, bodo vznikla s tem v zvezi tudi mnoga druga vprašanja, socialne in tudi etnične narave. Že sedaj bi morale misliti za to poklicane osebe in naši izvoljeni predstavniki, da se ne bo zapostavljala domača delovna moč. Važno bo

Iz Goriške

tudi vprašanje o doseljevanju in bodoči spremembi etničnega sestava v vsem okraju. Splošne gospodarske koristi ne bodo smele povzročati škode naši etnični skupnosti. Tudi na to je potreba že sedaj misliti.

Štmaver:

DA BI TAKI OSTALI

Zadnjič smo govorili, kako so naši ljudje delavni in navezani na svojo zemljo. Danes pa moramo poudariti tudi njih vernost in privrženost k lepim starim navadam. Oboje se je lepo pokazalo ko smo imeli v fari prvo sveto obhajilo in potem procesijo za sv. Rešnje telo.

Pri svetem obhajilu je bilo prav ganljivo videti naše otročiče, ki so skrbno pripravljene pristopili k božji mizi. Nekateri so še isti dan šli k birmi v severni del mesta v kapelo na svetogorski cesti. Niso se pa vrnili nič kaj navdušeni, ker niso občutili tiste domačnosti in ne slišali besede v svojem jeziku kot v štmaverski cerkvi.

Prav lepo smo tudi obhajali procesijo za Telovo. Vzdolž ceste, koder se je razvil spred, so postavili fantje mlaje, okrašene s slovenskimi šopki. Imajo pa še drugo staro navado naši fantje in dekleta. Predno gre procesija, iz cerkve, potrosijo po cesti kar na debelo pomladnega cvetja, da je po tleh kot pisana preproga. Fantje prinesejo cvetove kar v vreči, dekleta jih pa potrosijo.

Prav je, da se take navade ohranijo in da jih tudi bodoči rod ne pozabi.

VRH

Pri zadnjih občinskih volitvah so se naši Vrhovci kar dobro odrezali. Priborili so si v sovodenjski občinski svet kar štiri svoje može. Na listi občinske enotnosti sta izvoljena Marcel Devetak in Franc Gril, na listi lipove vejice pa Remo Devetak in Ernest Devetak. Ne glede na politično usmerjenost so vaščani lahko ponosni, da bodo na občini tako številno zastopani.

Naše zastopnike pa čakajo tudi odgovorne naloge. Predvsem bodo morali poskrbeti za kako odškodnino gospodarjem, katerim je zadnja toča prizadela toliko škode na trtjah. Škoda gre kar v milijone. Če ne bodo dobili odškodnine, bo treba doseči vsaj znižanje občinskih davkov. Potem so tudi vaška pota in ceste, ki kličejo po popravilu. Občina ima za ta dela na razpolago deset milijonov. Upamo, da bodo naši zastopniki dosegli tudi za Vrh kak delež od te vsote.

Naročnike, ki še niso poravnali naročnine, opozarjamo, naj to store čimprej. Poravnajo jo lahko ali na upravi lista ali po poštni položnici, ki jo dobe na vsakem poštnem uradu.

Up:ava

POROKA

V cerkvi sv. Duha na Gradu sta se poročila zobozdravnik dr. Josip Vrtovec, sin psihijatra dr. Vrtoveca, in gospodična Vesna Paulič, doma iz Velenja v Sloveniji. Poročne obrede je opravil kapucinski pater Fidelis. Znanci in prijatelji pošiljajo novoporočencema tudi preko našega lista iskrene čestitke in želje za srečno novo življenjsko pot.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Boj proti Cerkvi v Sovjetski zvezi

»Neue Zürcher Zeitung« je objavila dopis iz Moskve, v katerem komentira novico, da so sovjetske oblasti te dni zaprle pravoslavno bogoslovje v Lucku pri Lvovu. To dejstvo namreč značilno osvetljuje vedno hitrejšo slabšanje položaja pravoslavne Cerkve v Sovjetski zvezi. Opaziti je, da se protiverska dejavnost komunistične partije še zaostruje v štrici z ukrepi, ki pomenijo zrahljanje na kulturnem, političnem in gospodarskem področju. Ateistični tisk poroča o znatnih uspehih v boju proti veri in o naglem pojemanju cerkvenega življenja. Protiverski ukrepi prejšnjih let rodijo zdaj uspehe.

Eden teh ukrepov je bil v zapiranju učnih zavodov za duhovniški naraščaj. Pod Stalinom so med drugo svetovno vojno dovolili obratovanje 11 duhovniških semenišč. Od teh so jih doslej osem že spet zaprli, tako da obstajajo le še tri. Po podatkih Zveze brezbožnih je delovalo v Sovjetski zvezi leta 1959 še 30.000 duhovnikov, leta 1962 pa le še 14.000. Danes jih je verjetno še kakih 11.000. Pri 35 milijonih vernikov odpade torej na enega duhovnika okrog 3.200 vernikov. To pomeni, da se na deželi spričo velikih razdalj in skromne gostote vernikov skoraj ne more govoriti o rednem dušnem skrbstvu. V mestu odpade na enega duhovnika 10 do 20 tisoč vernikov.

Ukinitev duhovniških semenišč razen treh pomeni za rusko pravoslavno Cerkev katastrofo. Če se upošteva še naravno krčenje števila duhovnikov po deset odstotkov na leto zaradi boleznih, smrti in starosti, kar je zaradi povečini že zelo starih duhovnikov malo, bi moralo biti sedaj vsako leto posvečenih več kot tisoč mladih duhovnikov. Trije preostali seminarji pa jih bodo lahko dali na leto kvečjemu sto. Poleg naravnega krčenja števila duhovnikov pa je treba računati, da odpade tudi zaradi oblastnih ukrepov kakih 4 tisoč duhovnikov na leto. Tako ni več daleč dan, ko bo ostala pravoslavna cerkev brez duhovnikov. Hruščov je izjavil, da bo Cerkev likvidirana do leta 1980. Sedaj se pa zdi, da se bo to zgodilo še mnogo prej, vsaj kar zadeva duhovnike.

Zaostritev protiverskega boja se kaže tudi v zapiranju cerkva. Leta 1959 je bilo v Sovjetski zvezi odprtih 22.000 cerkva, 1962 še 11.500. Od takrat zaprejo vsako leto po približno 2.000 cerkva. Zdaj jih je odprtih še okrog 7.000, a te so raztresene na površini 22 milijonov kvadratnih kilometrov. V Moskvi pride na 6 milijonov prebivalcev 40 cerkva. Če bi to razmerje prenesli na Svico, bi bilo danes v Svici le okrog 35 krščanskih cer-

kva. Zapirajo tudi samostane; leta 1959 jih je bilo 69, danes jih je že manj kot 30.

Cerkveno vodstvo in verniki se dobro zavedajo nevarnosti, nimajo pa možnosti, da bi to nazadovanje zaustavili. Mlade duhovnike, ki imajo uspeh v boju z brezbožnostjo, odstranjujejo iz njihovih položajev enega za drugim. Partija hoče na primeru Cerkve, ki jo smatra sedaj za najšibkejšega nasprotnika, dokazati, da se ideologija sovjetskega komunizma ni spremenila in da bo končno zmagala nad krščanstvom.

† ANTON SUBELJ

9. tega meseca je umrl v Clevelandu, zadet od srčne kapi, operni pevec Anton Subelj. Bil je glasbeni pedagog, dirigent in direktor Glasbene matice v Clevelandu. Iz ljubezni do rodne domovine je s svojo neizčrpano življenjsko silo ustvaril sredi novega sveta majhno kulturno Slovenijo in presadil ljubezen do slovenske ljudske in umetne pesmi tudi v srca mladih, ki so bili rojeni že v Ameriki.

Nova številka »Mladike«

Nova, šesta številka Mladike, ki je izšla v začetku junija, se odpira s člankom, ki je ubran na te dni, ko se končuje pouk v šolah, ima namreč naslov »Na počitnice«. Posebno vrednost pa podeljuje tej številki ponatisi pomenljivih izjav o slovenstvu, ki so jih napisali Alojz Rebula, Boris Pahor in Edvard Kocbek. Njihove izjave dajejo pojmovanju slovenstva nove dimenzije, na eni strani v realnost, v drugi v duhovnost. Morda je te dimenzije že vedno imelo, a niso bile še nikdar tako izražene in morda tudi še nikoli tako doume. Zeleti je, da bi si te izjave prebalo čimveč ljudi in posebno mladih, ker so visoko dvignjene iznad običajnega frazerskega in ozko strankarskega obravnavanja nacionalnega vprašanja.

Izmed ostalih prispevkov moramo omeniti predvsem članek »Razvoj slovenskega šolstva«, ki ga je napisal Maks Sah za 20. obletnico slovenskih šol na Tržaškem. Članek se bo nadaljeval. V njem posega Sah daleč v preteklost, v prve začetke slovenskega šolstva na Tržaškem. Janez Belej nadaljuje svoj zanimivi potpis »Nekaj čni po Afriki«. Darina Konec pa je objavila reportažo o svojem potovanju po Grčiji, pod naslovom »Po sinjem morju v antični svet«.

Pravih leposlovnih prispevkov je v tej številki malo. Zora Saksida nadaljuje svojo povest »Tuji povsode«, Ziva Gruden pa je objavila pesem »Prisluhni«. Pesem je oblikovno preprosta, vsebinsko pa mladostno čustvena in občutena ter izraža nemirno hrepenenje mladega dekliškega srca.

V tej številki Mladike najdemo tudi lep članek o Spominskem teku za 20-letnico osvoboditve. Zanimiva je rubrika »Naši razgledi«, ki obravnava politiko, vprašanje slovenske revije v Trstu, razne aktualnosti slovenskega življenja na Tržaškem, gledališče, glasbo in nove knjige in revije. Poleg nekaterih drugih manjših prispevkov najdemo še rubriki pisma nam in vam in pa »Kaj pravite vi?«.

»NEMIR IN UPANJE V SODOBNI LITERaturi«

Pretekle dni je bilo v Assisiju mednarodno zborovanje »za okroglo mizo«. Udeležili so se ga med drugimi znani pisatelji Bonaventura Tecchi, Stefan Andres, Pier Paolo Pasolini, jezuitski pater Sommariva, Giuseppe Berto in pater Häring, ki so tudi največ posegali v debato. Ta je bila ubrana na temo »Nemir in upanje v sodobni literaturi«.

V debati so se križala različna mnenja o vlogi pisatelja v današnjem času. Pesimistično pojmovanje je zastopal zlasti Giuseppe Berto, ki je dobil s svojo knjigo »Il mare oscuro« zadnjo nagrado »Viareggio«, optimistično pojmovanje pa Giulio Bedeschi, ki je prejel za svojo knjigo »Centomila gavette di ghiaccio« letošnjo nagrado »Bancarella«. Teološko upanje sta zagovarjala Bonaventura Tecchi in pater Häring, nemir eksistencialističnega pojmovanja pa sta izražala Stefan Andres in Margherita Guidacci.

Knjiga o suženjstvu

V mednarodnem centru za študije in kulturne odnose v Rimu so predstavili javnosti knjigo »Schia-vi, apostoli e negrieri« (Sužnji, apostoli in trgovci s sužnji), ki jo je napisal Giancarlo Bertieri Bonfanti. Knjiga vsebuje dokumentacijo o trgovini s sužnji v Afriki v preteklosti in sedanjosti. Ob tej priložnosti se je razvila obširna in zanimiva debata, v katero so posegli številni navzoči poznavalci afriških razmer, med njimi poslanec Marcello Simonacci, predsednik gospodarskega instituta za nove države, glavni tajnik italijanskega instituta za Afriko Mario Dorato in podravatelj italijanske družbe za mednarodno organizacijo, Umberto Gori. Nekateri izmed debaterjev so orisali veliko prizadevanje Organizacije Združenih narodov, da bi zatrla suženjstvo na svetu. Medtem ko je Mario Dorato prikazal oblike suženjstva in trgovine s sužnji v današnjem času, je poslanec Simonacci poudaril v svojem govoru nasprotje med današnjim svetom in razmerami v nekaterih obsežnih področjih v njem, kjer zavzema suženjstvo še dramatične oblike.

Debato je zaključil glavni ravnatelj mednarodnega centra za študije in kulturne odnose, ki je izrazil upanje, da bo luč duha in napredka prignala tudi te sramotne sence iz današnjega sveta in omogočila povsod boljše odnose med ljudmi.

kjer pa se po nepotrebnem načenja vprašanje, kdo ima pravico, da se smatra za »zavednega katoličana«. Ali res samo politično zelo na desni stoječ katoličan?

Številka je lepo ilustrirana, tudi z lepimi fotografskimi posnetki o letošnjem zaključnem nastopu slovenskih osnovnih šol v Kulturnem domu v Trstu.

7. STEV. »LITERARNIH VAJ«

Sedma številka »Literarnih vaj« se začneja s prispevkom Neve Lukeš »V svobodi zdaj nam je skrivnost očitna«, v kateri opisuje svoje občutke in razmerami na nekaterih obsežnih področjih v no nalogo je odbor profesorjev višje realne gimnazije proglasil za najboljšo in jo predlagal za zlato medaljo. Naloga je res napisana z globokim občutjem in s pretresenostjo, tako da bolj spominja na resničen članek kakor na šolsko nalogo.

Igor Tuta s klasičnega liceja je objavil napol pravljico »Zgodba o Plamenice v noči«, v kateri je izrazil ljubezen do slovenske domovine.

Kratek, a pretresljiv je sestavek »Spomladansko doživetje«, ki ga je prispeval Ljubo Jančar iz srednje šole pri Sv. Jakobu. V svojem sestavku opisuje atentat na nemški vlak med vojno in občutek, ki ga je imel njegov ded, ko se je znašel med mrličji, žrtvami atentata. Sestavek je prežet z močno človeško noto.

Ziva Gruden je objavila dve pesmi, »Pozdrav« in »Zgodba o človeški sreči«, ki nam vzbudita skoraj začudenje po svoji miselni in čustveni dozorelosti, kateri se pridružuje tudi že kar dognana oblika. Posebno lepa je druga pesem »Zgodba o človeški sreči«, ki je ljubezenskega značaja in opisuje kratko srečo ljubezni med severnjakom, fantom iz dežele Jrdorv, in temnopoltu deklko iz Harlema.

Pesem »Pozdrav« pa preveva mladostna melanholija, Sergej Verč je avtor pesmi »Potomcem«, ki se pridružuje pesniški seriji, ki jo je začel objavljati v zadnjem času in v kateri obravnava motive skoraj fantastično znanstvenega značaja ali akutno sodobne probleme, probleme današnjega človeka. Lahko rečemo, da je ta pesem najboljša izmed njegovih pesmi te serije. V njej se je znebil retorike, ki nas je motila v prejšnjih pesmih.

To so najboljši izmed dijaških prispevkov v tej številki »Literarnih vaj«. Izmed ostalih prispevkov naj omenimo članek Martina Jevnikarja »Dantejeva božanska komedija v slovanskih prevodih«. Sergej Verč pa je objavil rezultate svoje ankete med dijaki o Slovenskem gledališču. Na koncu najdemo v »Jezikovnem koticu« izrazen opis ladje, to je izraze, ki se nanašajo na ladijske dele in opremo. Ta prispevek, povzet iz knjige Janeza Gradišnika »Pomorska slovenščina«, je zares pozdraviti, ker so ti izrazi potrebni ravno našim ljudem na Tržaškem in Primorskem.

Številka je opremljena z dijaškimi linorezi, kot običajno.

Krščanska arheologija

V izraelskem Narodnem muzeju, ki so ga odprli 11. maja v Jeruzalemu, so še isti dan razstavili spominsko ploščo, ki dokazuje resnični obstoj Poncija Pilata. Ploščo z latinskimi napisom »Pontius Pilatus prefectus Judaeae«, ki je še jasno čitljiv, je odkrila pred tremi leti arheološka misija Lombardskega instituta iz Milana. Našla jo je v nekem amfiteatru v nekdanji Cezareji na vzhodni obali Sredozemlja, med Tel Avivom in Haifo. Od tedaj so hranili to ploščo v nekem majhnem muzeju v Cezareji. Strokovnjaki jo smatrajo za zelo važno, ker pomeni prvi otipljivi dokaz, da je Poncij Pilat res živel.

Kot poroča apostol Matej v svojem evangeliju, je Poncij Pilat izrekel smrtno obtožbo nad Jezusom. Legenda pa pripoveduje, da je napravil pozneje samomor.

Avstrijski arheologi so odkrili pred kratkim v Nubiji v zgornjem Egiptu in sicer v kraju Salya ob Nilu starodavno krščansko cerkveno iz osmega ali devetega stoletja, ki je bila prekrita s peskom več metrov visoko. Krasile so jo številne in lepe freske, ki pa so bile poškodovane, ko so neznani sovražniki pred mnogimi stoletji cerkev uničili. Vendar so se barve v suhem ozračju zelo dobro ohranile in tako arheologom ni bilo težko freske na novo sestaviti. Ta najdba je posebno dragocena, kajti freske iz nubijske - krščanske razdobja so zelo redke.

To avstrijsko arheološko misijo sestavlja šest arheologov, ki jih vodi prof. Karl Kromer. Poma-ga ji 70 egiptovskih delavcev.

GOSPODARSTVO

Tudi pri nas ogromna škoda od dežja

Dolgotrajno deževje je povzročilo strahovite povodnji v Podonavju, to je v območju Donave vse od Bavarske skozi Avstrijo in Ogrsko do jugoslovanskih planjav v Bački in Banatu. Povzročena škoda gre v stotine milijard.

Naši kraji so sicer obvarovani takih strahovitih nesreč, a tudi pri nas, samo v Julijski Krajini, gre letošnja škoda v milijarde. — Tisoči in tisoči stotov komaj pokošenega sena so segnili, drugi tisoči stotov so se kvarili in tako izgubili na vrednosti. Drugod ni mogla biti košnja opravljena in zastalo je mnogo poljskih del; ponekod celo setev koruze. — Med deževjem so se bohotno razvile mnoge glivične bolezni, zlasti peronospora. Razmnožil se je tudi kvarni živalski mrčes. — Zdravilnega prašenja in škropljenja večinoma ni bilo mogoče opraviti, že opravljeno pa so plohe hitro izprale. Razmnožil se je tudi mrčes v zemlji.

Na splošno se ljudje pritožujejo, da jim je povrtnina porumenela, zlasti peteršilj. Temu je lahko vzrok pomanjkanje kolobarenja, ker imajo nekateri premalo vrta, drugi pa škodljivo navado, da sejejo zlasti peteršilj — zaradi priročnosti — stalno ali vsaj pregostokrat na isto površino. Zemlja postane za isto povrtnino pretrudna, ker je preveč enostransko izrabljena. Mnogo povrtnine pa je porumenelo, ker so bile korenine preveč časa v vodi in rastlinice niso mogle dihati. Če preobilje vlage izgine, bo manjši del porumenele povrtnine ozdravel in ozelenel, večji del se bo posušil.

Zlasti mnogo škode so pretrpeli pridelovalci jagod, ker so jagode začele gniti, večinoma pa so se pomazale z zemljo in s tem mnogo izgubile na vrednosti. Pri nas je žal še prav malo jagodarjev, ki bi rabili za gojenje jagod rjuhe iz plastične mase: na potrebnih mestih je rjuha prerezana v križ in na tem mestu se vsadi jagodna sadika, ki ima pozneje vse liste in tudi pridelek na čistem, na rjuhi.

Dolgotrajni dež je povzročil ogromno škodo tudi na sadnem drevju. Pridelek češenj je bil marsikje uničen, ker je komaj dozorevajoči plod razpokal in potem segnil. — Mnogo škode pa bo na samih dre-

vesih. Že tako drevesa umirajo — zlasti češnjava — in pravega vzroka ne poznamo. Rečemo »kužno umiranje«. Ta izraz nekaterim zadostuje, a pravi vrtnar bi želel vedeti več. — Zlasti opažamo, da umirajo drevesa v težkih, ilovnatih zemljah. Prav v zadnjih dneh se bere in sliši, da so čudno oslabela mnoga breskova drevesa, katerim je listje porumenelo, ki tudi že odpada (kloroza). Pri podrobnem pregledu so ugotovili, da imajo ta drevesa korenine v vodi ali v blatu in so se korenine zadušile, zato mora seveda drevo umreti. — Tudi pri trtah je isti pojav. — Iz tega se moramo naučiti, da je potrebno zlasti na ilovnati zemlji poskrbeti za odtok vode, pa naj bo talna ali deževna. Zastajajoča voda škoduje, ker povzroča kisanje tal in duši dihanje rastlinskih korenin.

Bati se je, da bomo še le čez kakšen mesec ugotovili obseg celotne škode, ki jo je povzročilo dolgotrajno deževje našemu kmetijstvu.

KRMSKA TRAVA ZA SUHE KRAJE

Vseučilišče v Kaliforniji je odobrilo travo »Erharta ealycina« kot pašno. Seme bodo začeli prodajati to leto. Ta trava je trajnica, ki tvori zelo gosto rušo z 10 - 15 cm visokimi stebli. Prilagodi se peščenim zemljam v krajih, kjer pade letno tudi samo 250 mm dežja. Se hitro širi s samosetvijo ter je zelo prikladna za ustalitev tal in naklonov.

»TANGELO«, NOV AGRUM

S križanjem plebejskega mandarina in plemenitakega pomelma so vzgajili novo vrsto južnega sadja, imenovali so ga »tangelo«. Ta sad je čudovit, sočen in odličnega okusa ter zelo bogat na vitaminu C. Najprimernejša poraba je za sokove, katerih ni potrebno niti sladiti za znižanje kislosti.

SVINJSKA MAST ZA PRASICE

Na univerzi v Louisiani (ZDA) so ugotovili, da prašiči bolje uspevajo in hitreje pridobivajo na teži, če se jim krma zabeli. Za zabelo rabijo predvsem loj. Pravijo, da so tako našli način, kako najbolje uporabiti svinjsko mast,

Odkritje na univerzi v Louisiani pa ni nič novega za naše kmetovalce, zlasti ne za Brice. Mnogi naši briški živinorejci zdravijo namreč svoje krave tudi z mesnimi juhama. Pravijo, da nobeno zdravilo in nobena krma tako ne poživi oslabeledih krav — zlasti pred in po porodu — kot mesna juha. Take juhe kuhajo kravam zlasti iz kožnih odrezkov, parkljev in drugih kosti, ki ostanejo pri prodaji gnjati (pršuta) na drobno.

Gospodarstvo preteklosti in bodočnosti

Pri svojem študiju gospodarskega razvoja v naprednih zahodnih državah v zadnjih sto letih in sorazmerja med potrošnjo, proizvodnjo, naraščanjem prebivalstva in razvojem proizvodne tehnike je prišel ta sociolog do presenetljivih rezultatov, ki jih lahko imenujemo odkritja, ker moremo primerjati ta njegova spoznanja z velikimi odkritji v naravoslovju, zlasti z odkrivanjem fizičnih zakonov. V vseh tehnično naprednih zahodnih državah je ugotovil naravnost presenetljivo naraščanje proizvodnosti in povprečnega narodnega dohodka. V Združenih državah se je povprečni narodni dohodek od leta 1850 do leta 1944 več kot potrojil, na Švedskem se je v razdobju 1861-1955 popetoril in skoraj enako tudi v Franciji od leta 1850 do leta 1962. Toda podobno višanje proizvodnosti in povprečnega narodnega dohodka je možno ugotoviti pri vseh tehnično naprednih narodih. Proizvodnost in povprečni narodni dohodek pa se posebno naglo višata po drugi svetovni vojni, v skladu z vse hitrejšim razvojem tehnike, in ritem napredka je vedno bolj nagel. Pri tem prihaja tudi do večjih ali manjših kriz, ki so nujne, ker so povzročene prav od sprememb, ki jih povzročata napredek, a so hkrati tudi nekak regulator napredka in določajo njegovo smer.

Se zanimivejše pa je z gotovega stališča neko drugo odkritje, namreč kako vpliva tehnični napredek in z njim povezano rav-

novesje med proizvodnjo in potrošnjo na spreminjanje sociološke strukture prebivalstva. Tudi to je možno prav jasno razbrati iz gospodarsko-poklicnih statistik omenjenih treh in drugih zahodnih držav. V Franciji je okrog leta 1850 prispevalo poljedelstvo k skupnemu narodnemu dohodku 58%. Do leta 1930 je padel v odstotkih delež narodnega dohodka iz poljedelstva na 21%, ne da bi se bila pri tem poljedelska proizvodnja zmanjšala, obratno, ta se je še zelo povečala. V istem času se je povečal delež proizvodnje iz sekundarnih dejavnosti (to je iz industrije od 21 na 47%).

Pri svojem študiju gospodarskega razvoja v naprednih zahodnih državah v zadnjih sto letih in sorazmerja med potrošnjo, proizvodnjo, naraščanjem prebivalstva in razvojem proizvodne tehnike je prišel ta sociolog do presenetljivih rezultatov, ki jih lahko imenujemo odkritja, ker moremo primerjati ta njegova spoznanja z velikimi odkritji v naravoslovju, zlasti z odkrivanjem fizičnih zakonov. V vseh tehnično naprednih zahodnih državah je ugotovil naravnost presenetljivo naraščanje proizvodnosti in povprečnega narodnega dohodka. V Združenih državah se je povprečni narodni dohodek od leta 1850 do leta 1944 več kot potrojil, na Švedskem se je v razdobju 1861-1955 popetoril in skoraj enako tudi v Franciji od leta 1850 do leta 1962. Toda podobno višanje proizvodnosti in povprečnega

narodnega dohodka je možno ugotoviti pri vseh tehnično naprednih narodih. Proizvodnost in povprečni narodni dohodek pa se posebno naglo višata po drugi svetovni vojni, v skladu z vse hitrejšim razvojem tehnike, in ritem splošnega napredka je vedno bolj nagel. Pri tem prihaja tudi do večjih ali manjših kriz, ki so nujne, ker so povzročene prav od sprememb, ki jih povzročata napredek, a so hkrati tudi nekak regulator napredka in določajo njegovo smer.

Se zanimivejše pa je z gotovega stališča neko drugo odkritje, namreč kako vpliva tehnični napredek in z njim povezano ravnovesje med proizvodnjo in potrošnjo na spreminjanje sociološke strukture prebivalstva. Tudi to je možno prav jasno razbrati iz gospodarsko-poklicnih statistik omenjenih treh in drugih zahodnih držav. V Franciji je okrog leta 1850 prispevalo poljedelstvo k skupnemu narodnemu dohodku 58%. Do leta 1930 je padel v odstotkih delež narodnega dohodka iz poljedelstva na 21%, ne da bi se bila pri tem poljedelska proizvodnja zmanjšala, obratno, ta se je še zelo povečala. V istem času se je povečal delež proizvodnje iz sekundarnih dejavnosti (to je iz industrije od 21 na 47%). Glede na to, da je pridelovanje živil prvenstvene važnosti za golo življenje, je namreč obveljalo, da označujejo sociologi poljedelstvo za primarno, industrijo pa za sekundarno dejavnost, ne da bi seveda mislili s tem zmanjšati pomen industrije kot vira narodnega dohodka.

(Dalje)

VIRGILU ŠČEKU V SPOMIN

NA VRSTI SO SODNIKI

Izšel je uradni list od 18. septembra 1923 št. 220, ki je prinašal kraljevi odlok o preureditvi našega sodstva ter o službenem razmerju sodnikov iz novih pokrajin.

Kraljevi odlok, ki je izšel, je za Slovence in Hrvate v Italiji zgodovinske važnosti.

V njem se nahajata namreč člena, ki se glasita:

»Člen 63: Do 31. decembra 1923. bodo **odpuščeni iz službe** sodniki vsakere stopnje, ki prihajajo iz bivše avstrijske uprave in zaradi bolezni, zaradi nesposobnosti, zaradi

163 Dr. E. BESEDNJAK

nezadostnega znanja italijanskega jezika, zaradi malega uspeha pri delu ali **iz drugih vzrokov** niso v stanju dobro izvrševati svojo službo.

Njih pokojninsko razmerje se uredi po določilih kraljevega odloka št. 440 iz leta 1923.

Člen 65: »Proti ukrepom, ki se izvršijo po členih 61. in 63., se **ne more vložiti pritožba** ne pri upravnih oblastvih in ne sodnim potom.«

Na podlagi teh dveh členov je dobila vlada oblast, da odpusti iz službe vse slovenske in hrvatske sodnike v Italiji.

Pri vsakem sodniku so namreč lahko ugotovili, da ne pozna zadosti italijanskega jezika, ako jim je to prijalo. Ali pa so lahko rekli, da ima sodnik malo uspeha pri delu, in če še to ni držalo, so prišli na vrsto »drugi vzrok«. »Kakšni so ti drugi vzroki?« To ve le Bog in vlada, je zapisala Goriška Straza. Vsak vzrok, ki se bo zdel vladi prav, bo postal pač »drugi vzrok« in sodnik bo lahko vzel klobuk in šel na sprehod s svojo družino,

Če je po vrhu še vsaka pritožba izključena, potem je pač jasno, da je usoda naših sodnikov kratkomalo zapečateni od vseh strani. Največja sreča, ki se jim more zgoditi, je, da jih premeste v notranjost države.«

NAŠI UČITELJI

»Pevski zbor Zveze slovenskih učiteljev Julijske Krajine je začel te dni potovanje po severnoitalijanskih mestih. Pevski zbor je nameraval prirediti glavni nastop v Trstu, kar pa mu **ni bilo dovoljeno**, kljub posredovanju tržaških italijanskih glasbenikov.

Kakor nam poročajo, je pevski zbor nastopil najprej v Benetkah v gledališču Rossini, ki je bilo nabito polno poslušavcev. Slovenske narodne pesmi je moral večkrat ponoviti, kajti odobravanju ni hotelo biti konca.

Najuglednejši list v Benetkah Gazzetta di Venezia se izraža o zboru silno pohvalno in ga bodri, naj nadaljuje započeto pot. Tako v Benetkah. Pri nas pa sta »Il popolo di Trieste« in »Giornale di Udine« zbor napadla, češ da je v gotovih umetniških in kulturnih nastopih skrit strup in »protiitalijanske mahinacije«.

»Mi vemo zelo dobro, kakšni nameni se skrivajo za tem nedolžnim umetniškim potovanjem slovenskih tenoristov, baritonistov, glasbenikov in zborov, ki naj bi hodili iz mesta v mesto, da natvezejo občinstvu, kako so se rodile te pesmi v Julijski Krajini in kako so v Julijski Krajini te pesmi »narodne«. Fašisti ne marajo, da bi bratje iz starih pokrajin postali žrtve te drzne prevare.«

URBANČIČEV GOVOR

Šolsko oblastvo v Trstu je v sporazumu s istrskim deželnim odborom sklenilo spre-

meniti hrvatski ljudski šoli v Novakih in Močibobih v šoli z italijanskim učnim jezikom.

Toda to še ni vse. Poslanec Virgil Šček je v govoru na vlado in v članku, namenjenem naši javnosti, rekel, da so fašisti poitalijančili v Istri že 150 šol, tako da znaša celokupna zguba 152 šol.

Spričo tega je Goriško učiteljsko društvo imelo v Vidmu italijanski tečaj za slovensko učiteljstvo, katerih predsednik je bil nadučitelj v Mirnu gospod Urbančič. Zborovanje je on pozdravil in pri tem rekel:

»Mi slovenski učitelji iz Furlanije, smo hvaležni vsem, ki so pripomogli k prireditvi tega poletnega tečaja, ki nam bo podal sliko o vaši bogati kulturi, o vaši lepi književnosti in o pravem izgovarjanju jezika velikega veleuma Dante Alighierija.

Bili smo danes sprejeti z največjo simpatijo kot gostje plemenitega mesta Vidma, ki je našemu narodu že star, drag znanec.

Mi, slovenski učitelji, pozdravljamo danes iskreno in lojalno naše ministrstvo za narodno prosveto, kateremu načeluje genialni minister in častni predsednik našega tečaja senator Gentile, pozdravljamo velečastitega g. prefekta Furlanije (Pisentija), g. viceprefekta, predsednika in podpredsednika, gospode profesorje in velezaslužne člane, ki tvorijo vodstveni svet.

Pozdravljamo rimsko prestolnico, lepo, novo furlansko deželo, veliko domovino Mazzinija, Garibaldija in Cavourja in izražamo našo vdanost kraljevi savojski hiši.

Velecenjeni navzoči, prepričan o vaši solidarnosti z učiteljskim stanom, ponavljam svoje izjave o čustvu discipline in patriotizma, ki preveva slovensko učiteljstvo za propevanje pokrajine in za veličino domovine! Hvala in živeli!»

Besede g. Urbančiča so bile sprejete z živahnim ploskanjem, predsedništvo in člani komisije so mu toplo čestitali.

(Dalje)

Drugi člani kluba so bili nekoliko v zadregi zaradi navzočnosti teh dveh osebnosti in so se držali ob strani ter ju nekako osamili. Toda mladi duhovnik se ni čutil oviran od nikake splošnje bojazni ter je brez pomišljanja sedel k sosednji mizi.

Ona dva sta bila zapletena v razgovor, ki se je zdel teologu zelo nov in čuden. Bivši paragvajski diktator je pripovedoval o svojih izrednih doživljajih v najrazličnejših deželah sveta, princ pa je podčrtaval njegova pripovedovanja s komentarji, ki so se mogli zdeti razmišljajočemu človeku v nekem smislu celo zanimivejši kakor doživljaji sami. Pred mladim duhovnikom sta se odvijali dve obliki izkušnje in sam ni vedel, katero bi bolj občudoval: ali izkušnjo nasilnega pustolovca ali ono prefinjenega in izkušnega modrijana; ni vedel, če naj da bolj prav pravemu, ki je pripovedoval o drznih dejanjih in nevarnostih, ali drugemu, ki je kot kako božanstvo kazal, da ve vse stvari, ne da bi bil katero sam izkusil. In njuno obnašanje je bilo prav v skladu z njunima značajema. Diktator je govoril in gestikuliral grobo, pri čemer je odpiral in zapiral pest ter udrihal z njo po mizi, in njegov glas je bil močan in zapovedovalen. Princ pa se je zdel poosebljena miloba in pohlevnost: v njem je zadobil najmanjši gib ali odtенок glasu mnogo globlji pomen, kakor vse razburjanje ali spakljiva mimika njegovega sobesednika.

Končno sta v svojem razgovoru vendarle prišla do najnovejše senzacionalne tatvine in do Maharadžovega diamanta.

»Bolje bi bilo, če bi ležal ta dragulj na dnu morja,« je pripomnil princ Florizel.

»Kot Vandeleur se, če dovoli Vaša visokost, s tem ne strinjам,« je odvrnil bivši diktator.

»To sem dejal iz razlogov javne varnosti,« je odgovoril princ. »Dragulji take neprecenljive vrednosti bi morali biti shranjeni samo v zbirkah vladarjev ali v državnih zakladnicah. Nositi jih takole okrog po svetu in jih mešati v usodo navadnih ljudi pa pomeni isto, kot razpisati nagrado za uničevanje čednosti. Če

■ 20 ■

MAHARADŽOV DIAMANT

R. L. STEVENSON

Zgodba o mladem duhovniku

bi se bil hotel tisti kašgarski maharadža, ki je bil, kot pravijo, zelo prosvetljen vladar, maščevati nad vso Evropo, bi ne bil mogoče boljše izvesti svojega namena, kakor da je vrgel med nas to jabolko razdora. Nobena poštenost ni tako trdna, da bi se lahko upirala takim vabam. Jaz sam, ki sicer uživam veliko pravic in prednosti, niti jaz sam, vam rečem, Vandeleur, se ne bi rešil pred tako skušnjavo, če bi mi prišel v roke ta vražji kristal. Kar pa zadeva vas, ki ste iz lastnega veselja in po poklicu lovec na diamante, mislim, da ni zločina na svetu, ki ga ne bi bili pripravljene storiti zanj, na primer izdati prijatelja, žrtvovati vaše otroke. In zakaj? Ne zato, da bi postali bogatejši ali da bi si priskrbeli večje udobje in uživali več ugleda pri ljudeh, ampak le zato, da bi lahko rekli, da je ta diamant vaš in da bi lahko od časa do časa odprli tok, v katerem bi bil spravljen, in ga občudovali pred seboj kakor kako lepo sliko.«

»Ja,« je odvrnil Vandeleur. »Mnogo stvari sem že lovil v svojem življenju: potapljal sem se v morje pri iskanju koral, lovil sem kite in tigre, toda priznam, da bi bil tak diamant najlenjši lovski plen vsega mojega življenja. Diamant je lep in dragocen. Samo on lahko primerno poplača trdi lovski napor.«

(Dalje)

ŠPORTNI PREGLED

Koliko zaslužijo nogometaši v Jugoslaviji

V bajko o športnem amaterizmu že zdavnaj nihče več ne verjame, vsaj kar se tiče boljših športnikov. Vsak športnik-diletant, ki se danes pretrine do kolikor toliko dobrega rezultata ali kakovosti, skuša svoje znanje prodati za gotovino. Zato je verjetno tudi med udeleženci olimpijskih iger le malo takih, ki bi ne bili nikoli prejeli za svoje športne uspehe kake nagrade.

Ker so tudi v sosednji državi že pred časom spoznali, da je med športniki denar stimulator vse drugačne vrste, kot pa zgolj športna zavest (posebno pri nogometnih klubih), so kajpak začeli tudi tam svoje igralce plačevati in nagrajevati. Najprej v prvi ligi, nato v drugi, nato pa so prišli na vrsto še mnogi ostali klubi.

Za vsote, ki jih prejema poklicni nogometaši na Zahodu, so znane točne številke. O mesečnih prejemkih jugoslovanskih nogometašev pa precej časa ni bilo znano nič določenega; šele v zadnjem času so se po nekaterih časopisih pojavili članki s točnejšimi podatki o prejemkih posameznih moštrov usnjene žoge.

V 1. jugoslovanski ligi so mesečni dohodki različni, kot je to tudi drugod. Najvišje pa je doslej segla — sodeč po podatkih iz tiska — Crvena zvezda, katere prvomoštveniki so vsakega prvega v mesecu pospravili v svoj žep celo po 400.000 dinarjev. Pri drugih enajstoricah prve in tudi pri nekaterih iz druge lige se sučejo povprečne plače od 150.000 do 250.000 dinarjev, včasih pa celo do tristo tisoč.

K temu je treba včasih prišteti še posebne nagrade. Tako je na primer ekipa Dinama, ko je osvojila jugoslovanski nogometni pokal, dobila po milijon dinarjev na moža, Milijon na glavo pa niso mačje solze niti za zahodne športno-profesionalne pojme. Tudi klubi 2. lige plačujejo razmeroma zelo dobro. Ljubljanska Olimpija, ki slovi po vsej

državi kot društvo s trdno finančno osnovo, kar se tiče plačevanja nagrad svojim nogometašem, plačuje svoje žogobrcarske najemnike približno po naslednjem ključu:

Boljši igralci prejema mesečno po 20.000, slabši pa po 13.000 dinarjev plače. K tej osnovi pa je treba dodati še naslednje postavke: 40.000 dinarjev za zmago na domačem igrišču, 60.000 na tujem, nagrado vsakemu uspešnemu strelcu, istočasno pa dobi za vsak gol 2.000 dinarjev celotno moštvo itd. In tako se zgodi, da so nekateri igralci Olimpije odnesli ob koncu meseca iz klubske v domačo blagajno do četr milijona dinarjev.

Toda uprava ljubljanskega ligaša se je pri plačevanju svojih nogometnih uslužbencev poslužila majhne zvijače. Od vsega denarja je svojim igralcem odtrgala kar 25 odstotkov s pripombo, da bodo teh 25 odstotkov prejeli le, če se bodo uvrstili v 1. ligo. Igralci so zato kajpak napeli vse sile, brcali na vso moč in to dokaj uspešno. Zato so tudi prišli do stoodstotne plače. Olimpija pa v prvo ligo.

MEDNARODNA ŠPORTNA RAZSTAVA

Ta teden se bo začela v Neaplju mednarodna športna razstava, ki bo prva tovrstna prireditev na svetu. Trajala bo do 18. julija in bo za športnike na njej obilo zanimivih stvari, vrednih ogleda.

Razstava bo razdeljena na deset paviljonov, v katerih bo na vpogled vse, kar je v zvezi s športom. V paviljonu »Zlata kocka« bo na primer razstava dragocenih športnih znamk. Teh so prireditelji zbrali toliko, da bi merila vrsta, če bi jih postavili eno ob drugo, nič manj kot 5 km. V isti stavbi bo tudi razstava športnih časnikov in revij in sicer prvih števil skoraj vseh, ki danes izhajajo.

Poleg paviljona CONIja, kjer bo ta organizacija dokumentirala razna tekmovalna področja športa in prikazala vrsto načrtov za športne gradnje, bodo imeli pravi semenj dragocenih športnih predmetov boksarji. Mnoge so pripeljali iz raznih muzejev vsega sveta, kot na primer odlitek pesti slovitega Carnere, razne rokavice, lepake, fotografije, značke vseh boksarskih klubov sveta itd.

Atletski odsek bo prikazal diske, kopja, kladiva, štafetne palice in drugo, kar vse je bilo last svetovnih in olimpijskih prvakov. Nogometaši bodo poleg raznih žog razstavili neštete nagrade, pokale, majice in značke. Kolesarski paviljon bo nekakšen muzej teh dvokolesnih prevoznih sredstev. Na kolesih, ki bodo razstavljena, so se nekoč vozili Coppi, Binda, Bottecchia, Guerra in drugi.

To pa seveda še zdavnaj ne bo vse. Poskrbljeno bo še za druge športe. Na svoj račun bodo prišli ljubitelji sabljanja in tenisa, posebna razstava bo med drugim vsebovala zbirko vseh mogočih oblačil za ameriški nogomet, rugby itd. Tam bo tudi marsikaj s področja judoja, plavanja, vaterpola, veslanja. Poseben paviljon bodo pripravili športni veterani.

In končno so prireditelji poskrbeli še za pravo športno zabavo. Postavili so majhno strelišče, na katerem bo lahko vsak obiskovalec preskusil svojo strelsko spretnost. Toda tudi če ne bo zadel sredine kroga, mu ne bo smelo biti žal, kajti že sam obisk razstave bo za vsakega obiskovalca in ljubitelja športa čisti zadetek v črno.

ZRELOSTNI IZPITI NA ZNANSTVENEM LICEJU

Ravnateljstvo Državnega znanstvenega liceja s slovenskim učnim jezikom v Trstu naznanja, da se prične ZRELOSTNI IZPITI v poletnem izpitnem roku šolskega leta 1964-1965 DNE 30. JUNIJA 1965 OB 8.30 S PISMENIM IZPITOM IZ ITALIJANSCINE.

OBVESTILO KMETOVALCEM!

Vpoštevajoč škodo, ki jo povzročajo polži (vrste M'ax in Helix) ter plesen — oidij na cvetih in povrtninah, bo Pokrajinsko kmetijsko nadzornijstvo v Trstu — Ulica Ghega, jtev. 6/I. nudilo brezplačno in dokler ne bo izčrpana v ta namen razpoložljiva vsota, potrebne količine sredstev za zatiranje polžev in karathan.

Sprejemanje naročil in razdeljevanje omenjenih sredstev se bo pričelo v četrtek 1. julija.

«EX-TEMPORE» V TUPELČAH

V nedeljo, 27. t. m. bo Slovenski klub priredil ex-tempore za slikarje in pesnike na temo Krasa. Prireditev bo v Tupelčah pri Stanjelu, kjer si je Slovenski klub izbral svojo weekend gostilno pri Jazbecu. Svojo udeležbo so že prijaviili naši najuglednejši umetniki. Delovni rok je določen od zgodnjega jutra do 14. ure, ko bo komisija izbrala realizirana dela. Po kosilu bo žirija ocenila prispevke. Sledilo bo nagrajevanje, nakar bodo ob razstavljenih slikah pesniki prebrali svoje pesmi.

Na to prireditev v okviru našega Krasa, kjer kljub svoji skoposti zemlja daje odlično vinsko kapljico, ki jo dopolnjuje tudi odlični pršut, so vabljeni vsi ljubitelji umetnosti in kulture.

Problemi manjšine

(Nadaljevanje s 3. strani)

niku Srečku Kosovelu, škofu Hrenu, glasbeniku Kogoju in po zgodovinarju Josipu Godini z Verdele.

Slovenske šole

V zvezi s položajem slovenskih šol se je svetovalec dr. Simčič najprej pritožil, da so slovenske šole v občinskem proračunu še vedno omenjene z nazivom: šole, ki so bile pred kratkim ustanovljene. Slovenske šole bi morale biti v proračunu imenovane s svojim pravim imenom. Zatem je predstavnik Slovenske skupnosti priznal, da se je položaj slovenskih šol v zadnjem času izboljšal. Slovenski klasični in znanstveni licej ter trgovska akademija sta dobila novo poslopje, medtem ko bodo ostali v stavbi v ulici Caravaggio slovensko učiteljsišče, srednja enotna šola, osnovna šola in vrtec, ki bodo imeli komaj dovolj prostora za svoje delovanje. Ti prostori pa ne bodo več zadoščali, ko bo ustanovljena slovenska državna strokovna šola. Krožijo pa glasovi, da bodo po premestitvi trgovske akademije namestili v poslopje v ulici Caravaggio italijanski otroški vrtec. »Upam — je poudaril predstavnik Slovenske skupnosti — da so to le govornice, kajti že bivša Zavezniška vojaška uprava je sporočila tedanjemu tržaškemu županu, da je omenjeno poslopje določeno za sedež slovenskih šol. Dr. Simčič je tudi priporočil, naj vsa popravila v šolah izvedejo med počitnicami in ne med šolskim letom, ko s takšnimi deli motijo pouk.

Londonska spomenica

Ob koncu svojega govora je predstavnik Slovenske skupnosti ugotovil, da smo še vedno zelo daleč od izvajanja posebnega statuta londonskega sporazuma o soglasju. Poudaril je, da 5. člen posebnega statuta priznava manjšini pravico do uporabe njene jezika v osebnih in uradnih odnosih z oblastmi in do prejemanja odgovorov v njenem jeziku. Isti člen predvideva objavo razglasov in odlokov tudi v jeziku narodne manjšine ter namestitve dvojezičnih krajevnih in drugih topografskih napisov. Občinska uprava pa ni dozdej izpolnila niti ene izmed teh obveznosti.

Občinski odbor — je podčrtal dr. Simčič — ni izpolnil niti obveznosti, ki jo je sprejel pred dvema letoma in po kateri bi moral namestiti v raznih občinskih izpostavah v tržaških predmestjih uradnike, ki obvladajo slovenski jezik. Višek pa je, da je občinska uprava imenovala na županstvu za tolmača osebo, ki zna razne jezike, toda ne slovenščine. Vsi dosedanji protesti so bili brezuspešni. »Upam — je zaključil svoj govor dr. Simčič — da bo občinska uprava začela v prihodnjih mesecih izvajati politiko, ki se bo bolj skladala z nauki velikega papeža Janeza XXIII.«

POVRATNI DVOBOJ BENVENUTI - MAZZINGHI?

V nedeljo se je Nino Benvenuti vrnil v Trst, kjer so mu športniki pripravili velik sprejem. Istrskemu boksarju, ki je premagal Sandra Mazzinghija ter postal svetovni prvak srednje teže-junior, je tudi tržaški župan poslal brzojavko s čestitkami v imenu prebivalstva. Takoj po srečanju z Mazzinghijem je Benvenuti izjavil, da je pripravljen se ponovno srečati z njim. Boksarski strokovnjaki in večina časnikarjev so mnenja, da bi bilo povratno srečanje nepotrebno, češ premoč Benvenutija ne potrebuje nadaljnega potrdila.

Vendar se po najnovejših vesteh zdi, da bodo dali Mazzinghiju priložnost za revanšo.

OMAR SIVORI KOT FILMSKI IGRALEC

Neki mladi nogometaš bi bil moral izpolniti mesto, ki ga je v enajstotici pustil prazno slaven igralec. Toda mladenič je bil še nezrel za tako odgovorno nalogo in nikakor ni mogel doseči zaželjenega uspeha. Zato je prišlo med njim in njegovo zaročenko do hudih sporov. Pojavi pa se pisatelj, ki mora napisati življensko zgodbo slavnega nogometaša in poseže med mladeniča in zaročenko.

Tako nekako bi se morala začeti in nadaljevati filmska zgodba, ki so jo te dni začeli snemati v nekem gorskem hotelu nad Cuneom. Dogodek seveda za športnike ne bi bil omembe vreden, ko ne bi v njem nastopala nenavadna osebnost: vloga slavnega nogometaša igra namreč sloviti Juventusov napadalec — Omar Sivori.

Film, ki nosi delovni naslov »Razgaljeni idoli«, bo obravnaval življenje športnika, vendar pa bo ves poudarek doganjanja na psihološkem elementu osebnosti slavnega nogometaša. Sivori bo v filmu tvoril le nekako oporno točko dogodkov, glavna teža igre pa bo slonela na pisatelju, katerega igra Massimo Girotti.

Sivori bo v filmu v glavnem igral nogometaša v njegovem športnem okolju: na igrišču. Toda tudi ta vloga mu povzroča zaskrbljenost, saj je ena stvar igrati za občinstvo in druga za film. Režiser Battaglia pa kaže popolno zaupanje v novepečenega filmskega zvezdnika. Nam zato ne preostane drugo, kot da se jeseni pred platnom prepričamo, če je Sivori bolj spreten ob žogi ali pred kamero.

B
A
R
E
E
E

Po povesti
O. Curwooda
riše
Miki Muster

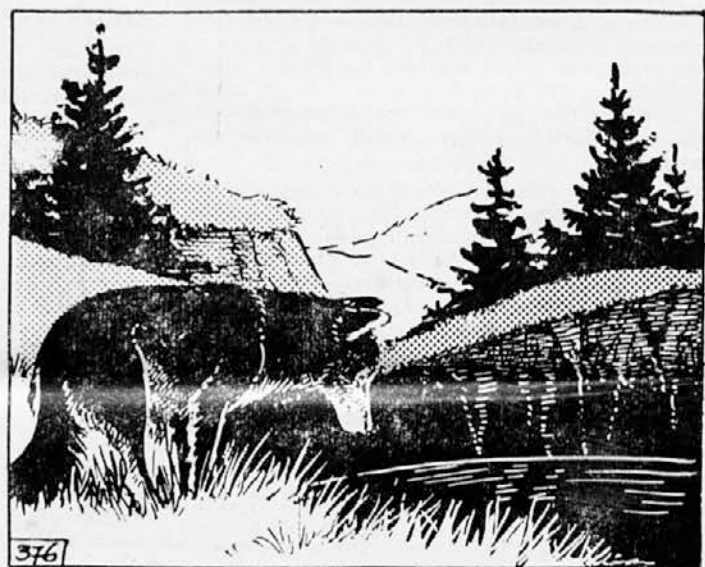
373. Baree je vznemirjeno tekal in vohjal. Vedel je, da se bliža domu, bolj trdno kakor kdajkoli poprej je pričakoval, da bo našel Nepeeso. Mogoče ga bo čakala pri prepadu, mogoče pri šotoru. Na robu gozda je obstal kot prikovan. Jim je opazil pogorišče, opazil je tudi grobova. V grlu ga je stiskalo, ko je dejal: »Prijatelj, zdi se mi, da si doma.«

374. Jim ni videl pred seboj ničesar drugega, kot samoto in opustošenje. Zato je začudeno gledal Bareeja, ki je drhte vdihoval zrak, ves poln nemirnega pričakovanja. Le kaj mu pri naša vonj gozda in zelenih travnikov, se je spraševal. Gledal je in gledal, ne da bi spoznal. Nenadoma je Baree zacvilil čudno, veselo kot otrok in stekel dalje kot veter.

375. Carvel je odložil nabrtnik in puško. Napotil se je za Bareejem. Tekel je hitro, da mu je sapa pohajala, vendar psa ni mogel dohiteti. Hitel je za njim naravnost čez jaso proti gozdičku. Tam se je ustavil in priluškoval. Bareeja ni slišal. Začuden je opazil, da je pes stekel po na pol zarasli stezi in tudi sam je ubral isto pot.

376. Baree se je ustavil na bregu jezerca, v katerem sta se z Nepeeso tolikokrat kopala. Oči so mu žarele v veselem pričakovanju, ko je gledal kraj njunih najlepših doživljajev. Opažoval je gladino, z očmi iskal Nepeeso na drugem bregu pri pečini, pod vejami, ki so se spuščale do gladine. Spoznal je, da Nepeese ni in da jo mora iskati drugje.

377. Zato je stekel naprej, na jaso k šotoru. Sonce je sijalo na trato in šotor je stal na svojem starem prostoru. Izpred njega se je dvigal dim majhnega ognja. Nad ognjiščem se je sklanjala mladenka in dolge črne kite so ji padale na hrbet. Baree ni bil prav nič začuden. Tiho je zacvilil in gledal, kako se je mladenka počasi obračala.

378. Izvil se ji je presenečen, radosten krik. Ko je čez nekaj minut stopil na jaso Jim Carvel, je videl, kako stiska Nepeesa Bareejevo glavo na prsi, skriva obraz v njegovo dlako in joče, glasno in žalostno kot majhen otrok. Zdelo se mu je, da mu ta jok šepeta o pogorišču, o grobovih in o veliki želji, ki je Bareeja vodila na jug.